

Obrazovanje za ljudska prava i demokraciju: Interdisciplinarni rječnik

Autori: V. Spajić-Vrkaš; M. Kukoč i S. Bašić

Izdavači: Hrvatsko povjerenstvo za UNESCO i Projekt "Obrazovanje za mir i ljudska prava za hrvatske osnovne škole"
Zagreb, 2001.
670 str.

Interdisciplinarnim rječnikom iz obrazovanja za ljudska prava i demokraciju priređen je u projektu *Obrazovanje za mir i ljudska prava za hrvatske osnovne škole*, koji se u Hrvatskoj vodio od 1997. do 1999. godine temeljem ugovora između UNESCO-a, Vlade Kraljevine Nizozemske, Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog povjerenstva za UNESCO. Glavni cilj projekta bio je utvrđivanje teorijskog okvira za oblikovanje programa i izrada materijala u odgoju i obrazovanju za ljudska prava za niže razrede osnovne škole, u skladu s međunarodnim demokratskim standardima i razvojnim potrebama hrvatskog društva.

Rječnikom se po prvi put kod nas i u svijetu pokušao oblikovati interdisciplinarni referentni materijal za učitelje i istraživače u odgoju i obrazovanju, ali i za sve one koji se teorijski ili praktično već bave ili se žele baviti odgojem i obrazovanjem za ljudska prava i koji imaju potrebu izići izvan okvira svoje matične struke, u skladu s idejom o univerzalnosti, mnogostrukosti, nedjeljivosti i neotuđivosti ljudskih prava i sloboda.

Rječnik sadrži oko 1200 pojmova koji u klasičnoj disciplinarnoj podjeli pripadaju filozofiji, sociologiji, antropologiji, psihologiji, pedagogiji, političkim znanostima, ekologiji, ekonomiji, pravu i međunarodnim odnosima. Uključene su i informacije o najvažnijim međunarodnim nevladinim i međuvladinim udrugama te sažeti opisi više od stotinjak međunarodnih dokumenata (paktova, konvencija, deklaracija itd.) koje su usvojila najviša tijela UN-a, UNESCO-a, Vijeća Europe i OEES-a te značajni međunarodni skupovi, a koji su ključni za određivanje ciljeva i zadataka odgoja i obrazovanja za mir, ljudska prava, demokraciju, građansko društvo, međukulturno razumijevanje i snošljivost. Rječnik je dopunjen i popisom temeljnih domaćih i stranih izvora koji su korišteni u izradi cjelokupnog rječnika te listom pojmova na hrvatskom i engleskom jeziku.

Rječnik je tiskan 2001. godine u 500 primjeraka zahvaljujući potpori MATRA programa Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske u Republici Hrvatskoj. Oko 450 primjeraka podijeljeno je školskim, fakultetskim i gradskim knjižnicama, nevladinim udrugama, vladinim tijelima te pojedinim učiteljima i istraživačima.

Lista pojmova

**a b c č d e f g h i j k l lj
m n o p r s š t u v w z ž**

abolicija
adaptacija
afirmativna akcija
Afrička povelja o ljudskim pravima i pravima naroda

afrocentrizam
agenda
Agenda 2000
agitacija
Agitprop
agnosticizam
agresija
AIDS
akademija
akademska sloboda
akademska zajednica
akademske sposobnosti i vještine
akademsko samopoimanje
akceleracija u odgoju i obrazovanju
akcijsko istraživanje u odgoju i obrazovanju
akomodacija
aktivno slušanje
akulturacija
akulturacija, višestruka
alternativa
Alternativa Alpe-Jadran
altruizam
amalgamacija
amandman
ambivalentnost
Američka deklaracija o pravima i dužnostima čovjeka
Američka konvencija o ljudskim pravima
Američka povelja prava
amerikanizacija
amnestija
Amnesty International
Amsterdamski ugovor
analiza
analiza slučaja
analogija
anarhizam
aneksija
anksioznost
anomalija
anomija
antagonizam
anticipacija
antifašizam
antiklerikalizam
antikomunizam
antipatija
antipedagogija
antisemitizam
antropocentrizam
apartheid
apatija
apolitičnost
apsolutizam
apstrahiranje
Arapska organizacija za ljudska prava

arbitrnost
arbitraža
argument
arhetip
asertivnost
asimilacija
asketizam
asocijalnost
aspiracija
ateizam
autarkija
autizam
autokracija
autonomija
autonomija, pedagoška
autonomija, sveučilišna
autonomija, školska
autoritarni odgoj
autoritarnost
autoritet
autoritet, pedagoški
autoritet učitelja
azil

b

balkanizacija
barbarstvo
beskućnik
bezdržavljanstvo
biheviorizam
bilateralnost
bilingvizam
bioetika
biologizam
birokratizam
bizantizam
blagostanje
blok
B'nai B'rith International
bol

c

Caritas Internationalis
centar i periferija
centralizam
cenzura
cenzus
ceremonija
cezarizam
cezaropapizam
CIDREE
cilj

cilj međunarodne zajednice
cilj odgoja i obrazovanja
cilj odgoja i obrazovanja: funkcije
cilj odgoja i obrazovanja u demokratskom društvu
cionizam
civilizacija
CIVITAS
Cjeloviti okvir djelovanja u odgoju i obrazovanju za mir, ljudska prava i demokraciju
crno tržište

Č

četiri mala zmaja
četiri slobode
Četvrti svijet
čovječanstvo

d

Dan Europe
Dan Ujedinjenih naroda
darovitost
darwinizam
darwinizam, socijalni
decentralizacija
deizam
deklaracija
Deklaracija, atenska
Deklaracija, bolonjska
Deklaracija, budimpeštanska za proširenu Europu bez granica razdvajanja
Deklaracija, comoška o znanosti, društvu i etici
Deklaracija 44. zasjedanja Međunarodne konferencije o odgoju i obrazovanju
Deklaracija drugog sastanka na vrhu Vijeća Europe
Deklaracija, genovska o znanosti i društvu
Deklaracija, hamburška o obrazovanju odraslih
Deklaracija i Program odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo utemeljeno na pravima i odgovornostima građana
Deklaracija o društvenim i pravnim načelima zaštite i dobrobiti djece s osobitim osvrtnom na skrbništvo i posvojenje na nacionalnoj i međunarodnoj razini
Deklaracija o društvenom napretku i razvoju
Deklaracija o europskoj politici za nove informacijske tehnologije
Deklaracija o korištenju znanstvenoga i tehnološkog napretka u interesu mira i za dobrobit čovječanstva
Deklaracija o ljudskim pravima osoba koji nisu državljani zemlje u kojoj žive
Deklaracija o načelima međunarodne kulturne suradnje
Deklaracija o načelima snošljivosti
Deklaracija o neovisnosti (SAD)
Deklaracija o nesnošljivosti - prijetnji demokraciji
Deklaracija o odgovornostima sadašnjih generacija prema budućim generacijama
Deklaracija o pravima čovjeka i građanina
Deklaracija o pravima mentalno zaostalih osoba
Deklaracija o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim, etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama
Deklaracija o pravima osoba s posebnim potrebama

Deklaracija o pravu na razvoj
 Deklaracija o pravu narodâ na mir
 Deklaracija o pripremi društava za život u miru
 Deklaracija o promicanju među mladima ideala mira, uzajamnog poštivanja i razumijevanja među ljudima
 Deklaracija o rasi i rasnim predrasudama
 Deklaracija o sudjelovanju žena u promicanju međunarodnog mira i suradnje
 Deklaracija o suzbijanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja
 Deklaracija o temeljnim načelima doprinosa masovnih medija učvršćenju mira i međunarodnog razumijevanja, promicanju ljudskih prava i suzbijanju rasizma, apartheida i poticanja rata
 Deklaracija o ukidanju nasilja nad ženama
 Deklaracija o ulozi vjere u promicanju kulture mira
 Deklaracija o vodećim načelima korištenja satelitskog prijenosa za slobodan protok informacija, širenje odgoja i obrazovanja te veću kulturnu razmjenu
 Deklaracija o zabrani kemijskog oružja
 Deklaracija o zaštiti osoba od nasilnog nestanka
 Deklaracija o zaštiti žena i djece u izvanrednim okolnostima i oružanom sukobu
 Deklaracija o znanosti i korištenju znanstvenih spoznaja
 Deklaracija, pekinška i Platforma za djelovanje
 Deklaracija, philadelphijska
 Deklaracija prvog sastanka na vrhu Vijeća Europe (Bečka deklaracija)
 Deklaracija, Schumanova
 Deklaracija, yamoussoukroanska
 dekonstrukcija
 demagogija
 demilitarizacija
 demisija
 demokracija
 demokratske vrednote
 demokratski deficit
 demoralizacija
 denacionalizacija
 depersonalizacija
 derogacija
 Deset zapovijedi božjih
 deskolarizacija
 despotizam
 destabilizacija
 detant
 determiniranje
 determinizam
 diferencijacija
 diferencijacija nastave
 diferencijacija škola
 dijalektika
 dijalog
 dijalog u odgoju i obrazovanju
 dijaspora
 diktatura
 disciplina
 disciplina u razredu
 disident
 diskontinuitet
 diskontinuitet u odgoju i obrazovanju

diskriminacija
diskriminacija u odgoju i obrazovanju
diskurs
diskusija
diskusija u odgoju i obrazovanju
dispozicija
diverzija
dogma
dogmatizam
dokaz
doktrina
doktrina, politička
dominacija
domino teorija
domoljublje
domovina
doživljaj
doživljaj uspjeha
drakonski zakon
"Drugi"
Drugi svijet
društvena afirmacija
društvena deprivacija
društvena integracija
društvena nejednakost
društvena prohodnost
društvena promjena
društvena stratifikacija
društvena struktura
društvena uloga
društvena zrelost
društveni kontekst
društveni nadzor
društveni pokret
društveni poredak
društveni status
društveni sustav
društveni ugled
društveni ugovor
društvo
društvo obilja
država
državljanstvo
državljanstvo, dvostruko (dvojno)
dualizam
duh
duša

egalitarizam
egocentrizam
egoizam
egzil

egzistencija
egzistencijalni minimum
eklekticism
ekspanzionizam
eksplikacija
eksploatacija
ekstroprijacija
ekstremizam
ekumenizam
elita
elitizam
emancipacija
emancipacija u odgoju i obrazovanju
emancipacijska pedagogija
embargo
emigracija
emocija
empatija
empirizam
emski/etski
enciklika
etatizam
etika
etika, globalna
etika odgovornosti
etika, primijenjena
etika učitelja
etika, znanstvena
etiketiranje
etnicitet
etnička grupa
etnička obnova
etničko čišćenje
etnocentrizam
etnocid
etos
Europa regija
Europska federacija za interkulturalno učenje
Europska himna
europska integracija
Europska kampanja mladih protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i nesnošljivosti
Europska komisija
Europska komisija za ljudska prava
Europska komisija protiv rasizma i nesnošljivosti
Europska konvencija o državljanstvu
Europska konvencija o kulturi
Europska konvencija o pravnom statusu radnika migranata
Europska konvencija o primjeni prava djece
Europska konvencija za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupka ili kazne
Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i dostojanstvo ljudskog bića u svezi s primjenom biologije i
 medicine: Konvencija o ljudskim pravima i biomedicini
Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
Europska konvencija za zaštitu pojedinaca u svezi s automatskim procesiranjem osobnih podataka
Europska nagrada za ljudska prava

Europska okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina
Europska povelja o lokalnoj samoupravi
Europska povelja za regionalne jezike ili jezike manjina
Europska socijalna povelja
Europska unija
Europska zaklada za ljudska prava
Europska zaklada za stručnu izobrazbu
Europska zaklada za znanost
Europska zastava
Europski centar mladih
Europski centar za globalnu međuovisnost i solidarnost “Sjever - Jug”
Europski centar za visoko obrazovanje
Europski dom
Europski parlament
Europski pokret
Europski sud za ljudska prava
Europski sud pravde
Europsko vijeće
eutanazija
evanđelje
evangelizacija
evolucija

fanatizam
fašizam
fatalizam
feminizam
fenomen
fenotip
fetišizam
fiksacija
filantrop
filantropizam
filozofija života
fleksibilnost
fobija
formalizam
formalizam u odgoju i obrazovanju
frustracija
fundamentalizam
funkcionalizam

gandizam
genealoške studije
genocid
genotip
geto
globalizacija
globalizam
gospodarski rast

građanin
građanska (civilna) akcija
građanska (civilna) neposlušnost
građanske slobode
građanski (civilni) sektor
građanski rat
građansko (civilno) društvo
Greenpeace
grupe za samopomoć

h

halo-efekt
harmonijski razvoj ličnosti
hedonizam
hegemonija
Helsinški završni akt
hereza
hermeneutika
heteronomija
heuristika
hijerarhija
hladni rat
holizam
Holokaust
homoseksualnost
Human Rights Education Associates
Human Rights Internet
Human Rights Watch
humani odnosi
humanizam
humor
HURIDOCS

i

ideacija
idealizam
identifikacija
identitet
identitet, etnički
identitet, građanski
identitet, individualni
identitet, kolektivni
identitet, nacionalni
identitet, osobni i društveni
identitet, spolni i rodni
ideologija
igra
igra uloga
iluzija
imigracija
imigrant
imitacija

impeachment
imperijalizam
indeterminizam
individualizacija
individualizacija u odgoju i obrazovanju
individualizam
indoktrinacija
industrijalizacija
industrijsko društvo
inferiornost
informacijsko-komunikacijske tehnologije
informacijsko-komunikacijske tehnologije u odgoju i obrazovanju
infrastruktura
inicijacija
inkulturacija (enkulturacija)
inovacija
inovacija u odgoju i obrazovanju
inspiracija
instinkt
Institut "Otvoreno društvo"
Institut za mir Sjedinjenih Država
instrukcija
intelektualizam
inteligencija
inteligencije, višestruke
interakcija
interakcija u odgoju i obrazovanju
interakcionizam
interakcionizam, simbolički
interes
interes za nastavu
interesne grupe
interesno područje
internacionalizam
interpretacija
intervencionizam
introspekcija
intuicija
intuicionizam
invalidnost
iracionalnost
iskustvo
ispiranje mozga
izbjeglica
izbor
izbori
izobrazba
izolacionizam
izručenje
izvanredno stanje

javna služba

javni dug
javni interes
javni red (poredak)
javni sektor
javno mnijenje (mišljenje)
javnost
jednaka zaštita
jednakost
jednakost u odgoju i obrazovanju
jednakost šansi
Jeruzalemska izjava o znanosti za mir
Južnoazijski forum za ljudska prava

k

Kairska deklaracija o ljudskim pravima u islamu
kampanja
kapital
kapitalizam
karakter
karijerizam
karizma
karizmatska osoba
kazna
kazna u odgoju i obrazovanju
klan
klasa
kognitivna disonanca
kognitivni stil
kolaboracija
kolektivizacija
kolektivism
kolektivno pregovaranje
kolonijalizam
komercijalizam
kompenzacija
kompetencija
kompetencija učitelja
kompromis
komunikacija
komunikacija u odgoju i obrazovanju
komunitarizam
komunizam
koncentracijski logor
konformizam - nekonformizam
konsenzus
konspiracija
konstruktivism
kontrakultura
kontrarevolucija
kontrola rađanja
konvencija
Konvencija o diskriminaciji u zapošljavanju i radu
Konvencija o jednakoj naknadi muškaraca i žena za jednakovrijedan rad

Konvencija o minimalnoj dobi za zapošljavanje
Konvencija o neprimjenjivosti statutarne ograničenja na ratne zločine i zločine protiv čovječnosti
Konvencija o političkim pravima žena
Konvencija o pravima djeteta
Konvencija o pristanku na brak, minimalnoj dobi za sklapanje braka i registraciji brakova
Konvencija o priznanju visokoškolskih diploma na području Europe
Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida
Konvencija o starosjedilačkim ili plemenskim narodima u neovisnim državama
Konvencija o statusu izbjeglica
Konvencija o tehničkom i strukovnom obrazovanju
Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena
Konvencija o zabrani i neodgodivom djelovanju na suzbijanju najgorih oblika dječjeg rada
Konvencija o zaštiti materinstva
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne baštine
Konvencija protiv diskriminacije u odgoju i obrazovanju
Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupka ili kazne
konvergencija
konzervatizam (konzervativizam)
konzumerizam
korupcija
kozmpolitizam
kreacionizam
kredibilitet
kritička pedagogija
kritička teorija društva
kritika
kritizerstvo
kriza
Kršćanska mirovna konferencija
ksenofobija
kult
kult ličnosti
kultura
kultura, građanska (civilna)
kultura, eksplicitna i implicitna
kultura ljudskih prava i odgovornosti
kultura mira
kultura, politička
kultura siromaštva
kulturna oznaka
kulturna pismenost
kulturna revolucija
kulturni kapital
kurikulum
kurikulum, funkcionalistički
kurikulum, humanistički
kurikulum, skriveni
Kurikulum za ljudska prava i genocid

laissez faire, laissez passer
legalitet
legitimitet

liberalizam
libertarianizam
ličnost
Liga naroda
Liječnici bez granica
lobiranje
lojalnost

lj

ljubav

m

Maastrichtski ugovor
Magna Carta Libertatum
makartizam
makijavelizam
maltuzijanizam
mandat
manipulacija
manjina
maoizam
marionetski režim
marksizam
masovni mediji
materijalizam
maturacija
meditacija
Međuamerički institut za ljudska prava
Međunarodna helsinška federacija za ljudska prava
Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije
Međunarodna liga za prava i oslobođenje naroda
Međunarodna liga žena za mir i slobodu
Međunarodna organizacija rada
Međunarodna organizacija za unaprjeđenje slobode odgoja i obrazovanja
Međunarodna povelja o tjelesnom odgoju i sportu
Međunarodna povelja prava
Međunarodna udruga fizičara za sprječavanje nuklearnog rata
Međunarodna udruga učitelja za svjetski mir
Međunarodna udruga za borbu protiv ropstva
Međunarodna udruga za istraživanja mira
Međunarodna udruga za zaštitu djece
međunarodna zajednica
Međunarodni institut za ljudska prava
Međunarodni institut za planiranje odgoja i obrazovanja
međunarodni kalendar
Međunarodni katolički ured za djecu
Međunarodni odbor crvenog križa i crvenog polumjeseca
Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima
Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima
Međunarodni sud pravde
Međunarodni ured za mir
Međunarodni ured za odgoj i obrazovanje

međunarodno humanitarno pravo
međunarodno pravo
Međunarodno vijeće žena
mentalitet
meritokracija
metoda
migracija
migrant
militarizam
mir
mir, oružani
mir, pozitivni
miran suživot
mirno rješavanje sukoba
Mirovne snage Ujedinjenih naroda
mirovne strategije međunarodne zajednice
mišljenje
mit
mobilizacija
moć
modernizacija
monizam
monopol
moral
moralnost
moralnost, autonomna
motiv
motivacija
motivacija za učenje
mučenje
multikulturalizam
multilateralnost
multinacionalna kompanija

n

nacija
nacionalizacija
nacionalizam
nacionalni proizvod
nacionalnost
nagrada
nagrada u odgoju i obrazovanju
narod
nasilje
nasilje u obitelji
nasilje u školi
nasljednost
nastava
nastava: organizacija
nastava: refleksivna
nastavna sredstva
nastavne metode
nastavni oblici

nastavni stil
nastavni stil, autokratski
nastavni stil, demokratski
nativizam
NATO
naturalizacija
nenasilje
neokolonijalizam
neovisnost
nepotizam
neutralnost
nevladina organizacija
nezaposlenost
nihilizam
Nobelova nagrada za mir
nominacija
norma
Novinari bez granica
nuklearna obitelj

objektivnost
obrambeni mehanizam
obrazovanje
obrazovanje, cjeloživotno
obrazovanje darovitih
obrazovanje, otvoreno
ocjenjivanje u odgoju i obrazovanju
odgoj
odgoj, autoritarni
odgoj i obrazovanje, globalni
odgoj i obrazovanje, građanski
odgoj i obrazovanje, humanistički
odgoj i obrazovanje, interkulturalni/multikulturalni
odgoj i obrazovanje, međunarodni
odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo
odgoj i obrazovanje za društvenu odgovornost
odgoj i obrazovanje za kulturnu baštinu
odgoj i obrazovanje za ljudska prava
odgoj i obrazovanje za mir
odgoj i obrazovanje za održivi razvoj
odgoj i obrazovanje za razoružanje
odgoj i obrazovanje za razvoj
odgoj i obrazovanje za snošljivost
odgoj, intelektualni
odgoj, moralni
odgojnoobrazovni standard
odgojnoobrazovno ozračje
odgovornost
odlučivanje
odljev mozgov
održivi razvoj
okoliš/okolina

okoliš: zaštita
oligarhija
oluja ideja
Opća deklaracija o ljudskim pravima
Opća deklaracija o ljudskom genomu i ljudskim pravima
Opća konvencija o autorskim pravima
opozicija
opscenost
optimizam
Organizacija afričkog jedinstva
Organizacija američkih država
Organizacija solidarnosti među afroazijskim narodima
Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj
ortodoksnost
osnaživanje
osobna oznaka
otuđenje
otvoreno društvo
ovisnost
OXFAM

p

pacifizam
pakt
Pakt o stabilnosti za Jugoistočnu Europu
Pandorina kutija
Paneuropska unija
paradigma
Pariška povelja za novu Europu
paritet
parlamentarizam
participacija
partikularizam
paternalizam
Pax Christi International
People's Decade for Human Rights Education
pesimizam
peticija
Pirova pobjeda
pismenost
plebiscit
pluralizam
pluralizam, politički
plutokracija
pobačaj
poučavanje
Pokret za građanska prava
polemika
politika
politizacija
pomaknuta agresija
pomilovanje

ponuda i potražnja
populizam
pornografija
pornografija, dječja
posredovanje
postignuće
postindustrijsko društvo
postkomunizam
postmodernizam
Potemkinova sela
potreba
poučavanje
povelja
povelja prava
Povelja Ujedinjenih naroda
pozitivizam
pragmatizam
praksa
prava
prava djeteta
prava država
prava, globalna (sveobuhvatna)
prava, gospodarska i socijalna
prava, građanska i politička
prava izbjeglica
prava, kolektivna
prava, kulturna
prava, ljudska
prava, ljudska: generacije
prava, ljudska: međunarodna zaštita
prava, ljudska: međunarodni instrumenti
prava, ljudska: razvoj međunarodnih standarda
prava majki
prava manjina
prava naroda
prava, negativna
prava obitelji
prava osoba oboljelih od AIDS-a
prava osoba s posebnim potrebama
prava posebnih grupa
prava, pozitivna
prava, prirodna
prava, proceduralna
prava radnika migranata
prava starijih osoba
prava starosjedilaca
prava, supstancijalna
prava zatvorenika
prava žena
prava životinja
prava žrtava
pravda (pravednost)
pravna država
pravo
pravo glasovanja

pravo, humanitarnu pomoć
 pravo na azil
 pravo na brak i obitelj
 pravo na dostojanstvo
 pravo na državljanstvo
 pravo na jednakost
 pravo na mir
 pravo na nedužnost
 pravo na odgoj i obrazovanje
 pravo na odgovarajući životni standard
 pravo na odštetu
 pravo na pošteno suđenje
 pravo na privatnost
 pravo na rad
 pravo na razvoj
 pravo na samoodređenje
 pravo na slobodu i osobnu sigurnost
 pravo na slobodu informiranja
 pravo na slobodu kretanja
 pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja
 pravo na slobodu mišljenja i izražavanja
 pravo na slobodu od mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupka ili kazne
 pravo na slobodu od proizvoljnog uhićenja, zatočenja ili protjerivanja
 pravo na slobodu od ropstva i prisilnog rada
 pravo na slobodu od siromaštva
 pravo na slobodu vjere ili uvjerenja
 pravo na vlasništvo
 pravo na zdrav okoliš
 pravo na život
 predrasuda
 predstavnik
 pregovaranje
 pregovaranje u odgoju i obrazovanju
 preporuka
 Preporuka br. R(85)7 Odbora ministara (Vijeća Europe) zemljama članicama o podučavanju i učenju o
 ljudskim pravima u školama
 Preporuka o odgoju i obrazovanju za međunarodno razumijevanje, suradnju i mir te poštivanje
 ljudskih prava i temeljnih sloboda
 Preporuka o statusu učitelja
 Preporuka o statusu znanstvenih istraživača
 prigovor savjesti
 primitivizam
 primordijalizam
 prisilan rad
 privatizacija
 privatni sektor
 prognanik
 progres
 progresivizam
 projekt-metoda u odgoju i obrazovanju
 Prokrustova postelja
 propaganda
 prostitucija
 prostitucija, dječja
 prosvjed

prosvjetiteljstvo
Prošireni proces Graz
protekcionizam
protokol
provokacija
Prvi svijet
pučki pravobranitelj
Pugwash konferencije

R

racionalizam
radikalizam
radionica
radionica budućnosti
rasa
rasizam
rasizam, ekološki
rasna diskriminacija
rasna mržnja
rasna segregacija
rat
rat, totalni
ratifikacija
razbijanje leda
razoružanje
razoružanje, nuklearno
razum
razvoj
razvoj, moralni
razvoj, spoznajni
reakcionarnost
realizam
realpolitika
recesija
referendum
reforma
reforma odgoja i obrazovanja
regionalizam
relativizam
religija
represija
retorika
revolucija
rezolucija
rigidnost
ritual
ropstvo

S

samoaktualizacija
samoispunjajuće proročanstvo
samoobrana

samoobrazovanje
samoodređenje
samoodređenje naroda
samoubojstvo
samouništavajuće proročanstvo
sankcija
satelitska država
savjest
scijentizam
sebstvo
segregacija
seksizam
sekularizacija
sekularizam
senzualizam
separatizam
SERPAJ
Seviljska izjava o nasilju
sigurnost
silovanje
simbol
simpatija
sindikato
sinteza
siromaštvo
skeptizam
sloboda
slobodna volja
slobodno poduzetništvo
smrt
smrtna kazna
snošljivost
socijalizacija
socijalizacija, politička
socijalizam
socijalna distanca
socijalna zaštita
socijalni kapital
solidarnost
solipsizam
spoznaja
spolno uznemirivanje
sposobnost
Srednjoeuropska inicijativa
staljinizam
standard
standard, životni
starosjedioci
stav
stereotip
Stockholmski međunarodni institut za istraživanje mira
strah
strah od ispita/škole
stranac
stranke, političke

strategija
Street Law
stres
stres, učiteljski
strukturalizam
subjekt, politički
subjektivnost
subkultura
subverzija
sukob
sukob civilizacija
sukob interesa
sukob, oružani: zaštita civila
summit
suradnja
suverenitet
suživot
svijest
svijet
svjetonazor
Svjetska banka
Svjetska deklaracija o visokom obrazovanju za 21. stoljeće
Svjetska konferencija o religiji i miru
Svjetska sveučilišna služba
Svjetska udruga za školu kao sredstvo mira
Svjetska zdravstvena organizacija
Svjetski pokret majki
svjetsko tržište
Svjetsko mirovno vijeće

Š

škola
škola, alternativna
škola: funkcije
škola, otvorena
šovinizam
štrajk

T

tabu
tabula rasa
talac
Teheranska izjava
tehnika "velike laži"
tehnokracija
teodiceja
teokracija
teorija
teorija akcije
teorija kontakta
teorija ličnosti, implicitna
teorija ljudskog kapitala

teorija odluke
teorija reda (poretka)
teorija statusnog postignuća
teorija sukoba
teorija svjetskog sustava
terorizam
timski rad
tiranija
tokenizam
totalitarizam
tradicija
tradicionalizam
transformacija
tranzicija
Treći svijet

U

učenje
učenje, aktivno-pasivno
učenje, anticipativno
učenje, socijalno
učenje, suradničko
Ujedinjeni narodi
um
UNESCO
UNESCO-v institut za odgoj i obrazovanje
UNESCO-v međunarodni projekt o tehničkoj i strukovnoj izobrazbi
UNESCO-v projekt udruženih škola
UNESCO-vi klubovi
UNICEF
unitarizam
UNITWIN program i program UNESCO-vih katedri
univerzalizam
UN-ov centar za društveni razvoj i humanitarna pitanja
UN-ov centar za ljudska prava
UN-ov odbor protiv mučenja
UN-ov odbor za gospodarska, socijalna i kulturna prava
UN-ov odbor za ljudska prava
UN-ov odbor za prava djeteta
UN-ov odbor za ukidanje diskriminacije žena
UN-ov odbor za ukidanje rasne diskriminacije
UN-ov ured u Ženevi
UN-ov visoki povjerenik za izbjeglice
UN-ov visoki povjerenik za ljudska prava
UN-ova komisija za društveni razvoj
UN-ova komisija za ljudska prava
UN-ova podkomisija za sprječavanje diskriminacije i zaštitu manjina
UN-ovo gospodarsko i socijalno vijeće
UN-ovo sveučilište
UN-ovo vijeće sigurnosti
uopćavanje
upravljanje razredom
upravljanje usmjereno na školu

ustav
ustavna vlast
utilitarizam
utopija
uvid
uvjeravanje
uvjetovanje

V

Vatikanski koncil
većina
velesila
veto
Vijeće Europe
Vijeće Europe: Parlamentarna skupština
vjera
vjerovanje
vještina
vlada
vlasništvo
vlast (dioba vlasti)
vodstvo
vodstvo, autokratsko
vodstvo, demokratsko
vodstvo, transformativno
voluntarizam
vrednovanje u odgoju i obrazovanju

W

westernizacija
Westfalski mir

Z

zajednica
zakon
zdravlje
zločin
zločin mržnje
zločin, organizirani
zločin protiv čovječnosti
zločin protiv mira
zločin, ratni
zlostavljanje djece
zlostavljanje djece, spolno
značajni drugi
znanost
znanstvena teorija
znanje
znanje: kvalitetni temelji
znanje, tacitno

Ž

željezna zavjesa

Ženevske konvencije i protokoli

ženski pokret

životni prostor